

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Idem (a) Vvinton. Bathon. Herforden. Episcopis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

ad domum matris rediret, ipsi ad nostram audientiam (c) appellaverunt. Verum quoniam sollicitudini nostræ incumbit excessus & enormitates eorum corrigere, & ad modum, & formam rectitudinis revocare: f. t. p. A. f. p. m. quare si ita est, ut superius est enarratum, præfatam mulierem, ne mandatum tuum contempnibile esse videatur, ad domum matris, omni appellatione, & exceptione cessante, redire compellas, & imposita sibi pœnitentiâ de tanto excessu, postquam ea in domo materna per mensem steterit, ad tertium reverti permittas, & legitimè sibi conjungi.

NOTÆ.

1. (a) **P** *Aduano.*] Ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 2.* De dioecesi Paduana egi in *cap. 7. de iudiciis.*

2. (b) **Dona & munera.**] Ulpianus in *l. inter donum 146. ff. de v. s.* ait: *Inter donum & munus hoc interest, quod inter genus, & speciem; nam genus est donum, Labeoni à donando dictum; munus species; nam munus esse donum cum causa, ut puta natalitium, nuptialitium.* Ubi Labeo dixit donum donationem ex mera liberalitate factam; munus verò illam donationem, quæ in substantia liberalis datio est, sed sit nihilominus cum causa, quam si præmitteremus, gravaremur pudore; veluti natalitium, de quo egi in *capite...* nuptialitium, de quo in præfenti. Nec contrarium probat textus in *l. munus 214. ff. de v. s.* cuius veram interpretationem tradit D. Joseph. de Retes *de donat. cap. 2. num. 3.* & ideo ut diversa ponuntur dona, & munera in præfenti; per dona enim intelligit Alex. res quas sponsus, vel ejus consanguinei sponsæ spe futurarum nuptiarum, & in honorem postea contrahendi matrimonii purè, & absolute donantur, quæ statim in dominium sponsi transferuntur, cum talis donatio fiat sine ulla reservatione, pacto, aut conditione. Hæc donatio cognita fuit jure Digestorum, ut constat ex *l. 1. §. ff. de donat. l. si sponsus 5. ff. de donat. inter. l. si ante 8.* cum sex legibus sequentibus, *C. de donat. ante nupt.* Et in tantum pura, & absoluta olim fuit, ut etsi postea matrimonium non sequeretur, donatum repeti non posset, ut apparet ex *l. si maritus 10. cum sequenti, C. de donat. inter. l. si non verum 15. Cod. cod.* statuens ut talis donatio in sponsam collata habeat tacitam conditionem, si nuptiæ sequantur. Quod discrimen juris antiqui, & novi agnoverunt, etsi breviter, Cojac. *ad eundem titulum C. Scipio Gentilis*

lib. 4. de donat. inter. cap. 16. & latius profequitur D. Joseph. de Retes *de donat. cap. 22.* Munera solennia dicuntur, quæ nuptiarum tempore à consanguineis sponsi sponsæ mittuntur, *de quibus in l. si plures 12. §. cum tutor 3. ff. de administ. tutor. l. 1. §. sed etsi. ff. de tutela, & ration.* & de his agunt Cojac. *lib. 38. Pauli ad edict. in l. tutor 13. §. ult. ff. de administ. tutor.* Brissonius *de ritu nupt. ad finem*, Revardus *lib. 3. var. cap. 13. & lib. 3. conject. cap. 4.* Raderus *ad Martial. lib. 14.* Olvaldus *lib. 31. Donelli, cap. 12. littera G.* Hæc autem munera solennia habebant tacitam conditionem, si matrimonium sequeretur, *l. 2. C. de donat. ante nupt.* & eo non sequuto, repetebantur. Ratio differentia ex eo proveniebat, quia munera hæc nullam aliam causam habebant, quam nuptiæ; ideoque illis non sequitis condicebantur: donatio verò simplex facta ab sponso habet pro causa finali liberalitatem, pro impulsiva verò matrimonium; & ita statim contracto matrimonio perficitur, *l. cum te 9. l. si mater 12. C. de donat. ante nupt.* ideo etsi deficiat causa impulsiva, illam non vitiat, argumento legis *cum tale 72. §. falsam, ff. de condit. & demonstr.* Non tamen ex his donis, aut muneribus acceptis ab sponsa præsumitur matrimonium contractum, ut probat Basil. *de matrim. lib. 2. cap. 11. num. 6.* qui male accipit textum hunc de matrimonio rato, cum de sponsalibus de futuro à fratre contractis tantum agat.

(c) **Amplexata.**] Nec ideo sponsalia de futuro transeunt in matrimonium, ut docent Covarr. *de sponsal. l. p. cap. 4. §. 2. num. 2.* Basil. *lib. 2. de matrim. cap. 12.* Idem tantum copula sequuta operatur, ut probavi in *cap. is qui fidem 30. de sponsal.*

(d) **Promissit.**] Quæ desponsatio nulla erat, propter impedimentum publicæ honestatis, ut probavi in *cap. 2. de sponsal.*

(e) **Appellaverunt.**] Quia ad Pontificem omisso medio appellare licet, ut probavi in *cap. si duobus 7. de appel.*

CAPUT II.

Idem (a) *Vvinton. Bathon. Herforden. Episcopis.*

EX litteris venerabilis fratris nostri Cant. Archiepiscopi A. S. L. ad audientiam Apostolatus nostri pervenit, quod cum G. de S. Leodeg. M. filiam suam (b) absentem cuidam juveni R. nomine desponsasset, post modicum quibusdam ipsius mulieris consanguineis procurantibus memoratus R. cum ea præfente per verba præfentis temporis contraxit, sicut dicitur, matrimonium, fide hinc inde corporaliter præfita, quod vir mulierem, sicut uxorem legitimam de cætero exhiberet, & ipsa reverenter ei sine contradictione, sicut viro legitimo obediret: nihilque defuit, nisi solemnitas in facie Ecclesiæ celebranda, quæ propter tempus (c) Quadragesimæ tunc non potuit effectui mancipari. Postea verò orta suspicione, quod præfatus R. ad alia

D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. 17.*

T 3

deside-

desideraret vota transire, ad examen fuit dicti Archiepiscopi causa perlata, qui sub anathematis interminatione prohibuit, sicut ex litteris ipsius accepimus, ne antequam de prescripto negotio plenè constaret, vir ad secunda vota transfirer: sed ipse predicta prohibitionem contempta, filiam Hug. de Spolteli, M. nomine, in facie Ecclesie sibi solenniter copulavit uxorem. Postmodum verò duabus mulieribus, & viro coram Archiepiscopo constitutis, presatus A. publicè confessus est, se cum Maria, sicut superius dictum est, matrimonium contraxisse; & aliam, scilicet Matildam, prava quorundam suggestionem seductum postmodum accepisse. Maria verò constanter asseruit, quod pater ejus non moverat de voluntate ejus querelam, adjiciens, quod inter ipsum, & presatum R. excepta solâ fide de contrahendo matrimonio, nulla obligatio intercesserat: quam quia ipse non servaverat, servare minimè tenebatur; & ideo cum illi, quam secundò acceperat, relinquebat. Cum autem presatus R. tanquam proprius vir restitui postularer, & Archiepiscopus vellet primò de matrimonio cognoscere, ob id maximè, quia mulieres dicebantur sese consanguinitate contingere, ac per hoc tam incestus, quam adulterii vitium timebatur, Maria ad Apostolicam appellans Sedem, vocem appellationis emisit, & festum Circumcisionis proximum terminum ap. præfixit. Appellationi verò Archiepiscopus deferens, eidem M. sub periculo animæ & excommunicationis interminatione districtius (d) interdixit, ne cui nuberet, donec causa ipsa coram nobis, vel coram delegatis ab hac Apostolica Sede iudicibus finem debitum sortiretur. Ipsa tamen de remedio appellationis confisa, cui-dam alii W. nomine nihilominus nupsit, & super hoc citata coram Archiepiscopo, noluit propter appellationem, quam objecerat, apparere. Cum igitur absentibus partibus non videatur nobis negotium finiendum, ipsum experientiæ vestræ, de qua plenè confidimus, committentes, presentium auctoritate mandamus, quatenus partibus ante vestram presentiam convocatis, inquiratis diligentius veritatem, & si nihil constiterit, quod impediat, præter consensum, qui inter presatum R. & Mariam asseritur præcessisse, secunda matrimonia inviolabiliter observanda, sublato ap. diffugio judicetis. Licet enim contra interdictum Ecclesie ad secunda vota transire nequaquam debuerit, conveniens tamen non videtur, ut ob id solum sacramentum conjugii dissolvatur: alia tamen poena debet eis imponi, quia contra prohibitionem Ecclesie hoc fecerunt.

NOTÆ.

1. (a) *Vintoniensis.*] Ita habetur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. & in append. Cocil. Lateran. cap. 28. & ita legendum esse constat ex cap. 7. de sponsalib. ubi notavi. Rescribit autem Alex. in presentibus his Prælatibus Angliæ, non verò ipsi Archiepiscopo Cantuariensi, quia cum ab eo appellatum esset ad Pontificem, non poterat ejusdem causæ cognitio illi delegari, ex l. eos, C. de appellat. cap. accepta, eod. tit. ubi probavi. Si autem Pontifex in hac causa sententiam definitivam protulisset, rectè poterat ejus

executionem committere eidem judici à quo, ut in cap. antecedenti, cap. ut debitus 59. de appell. cap. 1. qui filii sint legit. in 3. collect.

(b) *Absentem.*] Pater enim potest pro filia etiam absente sponsalia contrahere, ut probavi in cap. 1. de despons. impub.

(c) *Quadragesima.*] Juxta tradita in cap. Capellanus, de feriis.

(d) *Interdixit.*] Licet enim appellatione interposita, iudex à quo non possit aliquid innovare circa negotium principale, tamen circa accessoria, & alia, quæ directò non tangunt ipsum, potest statueri.

CAPUT III.

Idem (a) *Paduano Episcopo.*

DE muliere. Et infra: Illos autem, qui præ consanguinitate prohibentur conjugii, & post contra interdictum Ecclesie se receperint, excommunicationi debes subicere, donec tamdiu separentur, (b) quousque legitimè cognoscatur, utrum eorum matrimonium possit, & debet jure stare.

NOTÆ.

1. (a) *Paduano.*] Presentem inscriptionem exposui in cap. de muliere 6. de spons. (b) *Quousque.*] An tunc necessaria sit nova absolutio, exposui in cap. 1. de iudiciis, ubi Balboa n. 67. explicat textum hunc.

COMMENTARIUM.

Interdictum Ecclesie circa matrimonium non contrahendum tripliciter intercedere potest: per legem, per Iudicem, & per Parochum. Per legem fit, cum ea certis temporibus nuptias celebrari prohibet, ut in cap. non oportet, c. 2. 33. quest.